

Briuselis, 2015 07 13
COM(2015) 335 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

ES pagalbos savanorių iniciatyvos įgyvendinimo 2014 m. metinė ataskaita

I. ĮVADAS

Pastaraisiais metais visame pasaulyje daugėja gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių, todėl humanitarinėms organizacijoms reikia daugiau tinkamai pasirengusių žmonių, kurie galėtų prisidėti prie jų pastangų padėti nelaimių ištiktoms bendruomenėms. Kaip numatyta Lisabonos sutartyje¹, Europos Sąjunga sukūrė ES pagalbos savanorių iniciatyvą. Jos tikslas – padėti stiprinti Sąjungos pajėgumus teikti poreikiais grindžiamą humanitarinę pagalbą ir didinti pažeidžiamų ar nuo nelaimės nukentėjusių trečiųjų šalių bendruomenių pajėgumus ir atsparumą, kartu suteikiant galimybę Europos piliečiams dalyvauti trečiosiose šalyse vykdomoje humanitarinėje veikloje, taip solidarizuojantis su tais, kuriems reikia pagalbos.

Reglamento (ES) Nr. 375/2014, kuriuo įsteigiama ES pagalbos savanorių iniciatyva², 27 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad Komisija teiktų metines ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai, kuriose būtų nagrinėjama įgyvendinant reglamentą padaryta pažanga.

Metinėje ataskaitoje nurodoma pagrindinė įgyvendinant ES pagalbos savanorių iniciatyvą 2014 m. vykdyta veikla ir su tuo susiję laimėjimai, atsižvelgiant į tai, kad pirmieji metai buvo skirti būtiniams teisės aktams, kuriuose numatomi būsimi ES pagalbos savanorių iniciatyvos įgyvendinimo veiksmai, priimti.

II. PARENGIAMOJI VEIKLA

1. BANDOMOJI VEIKLA

ES pagalbos savanorių iniciatyva pradėta tvaria bandomąja veikla, kurios trys etapai vykdyti 2011–2014 m. ir kuria siekta prižiūrėti iniciatyvos kūrimą ir atkreipti dėmesį į konkrečius aspektus (mokymą, sertifikavimo mechanizmą, dislokavimo sistemą, duomenų bazę), svarbius kuriant ES pagalbos savanorių iniciatyvos standartus ir sistemas. Vykdam šią veiklą finansuota dvylika bandomųjų projektų ir pagal juos 49 šalyse dislokuota apie 300 savanorių.

Vykdam ES pagalbos savanorių bandomąją veiklą³ pavyko veiksmingai išbandyti įvairius atskirų ES pagalbos savanorių iniciatyvos aspektų įgyvendinimo modelius ar metodus. Sukaupta patirtis panaudota rengiant teisės aktus ir įgyvendinimo bei deleguotąjį aktus ir leis sklandžiai pereiti prie ES pagalbos savanorių dislokavimo pagal Reglamentą (ES) Nr. 375/2014. Be to, svarbi vertinimo užduotis, be kita ko, buvo sukurti ir pasiūlyti stebėjimo ir vertinimo sistemą, kuri padėtų reguliariai vertinti iniciatyvos įgyvendinimą.

2. POREIKIŲ VERTINIMAS

¹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnio 5 dalis: „Siekiant sukurti struktūrą jauniems europiečiams bendrai prisidėti prie Sąjungos humanitarinės pagalbos veiksmų, įsteigiamas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas. Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami reglamentus pagal įprastą teisėkūros procedūrą, apibrėžia šio korpuso veiklos taisykles ir tvarką.“

² 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 375/2014, kuriuo įsteigiamas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas (ES pagalbos savanorių iniciatyva) (OL L 122, 2014 4 24, p. 1).

³ Bandomąją veiklą įvertino nepriklausomas vertintojas:

http://ec.europa.eu/echo/files/evaluation/2014/pilot_project_euaidvolunteers_final_report_en.pdf

Atsižvelgdama į tai, kad naujoji iniciatyva grindžiama poreikiais, Komisija aktyviai kuria pagrindą, pagal kurį būtų sukurta ES pagalbos savanorių iniciatyvos poreikių vertinimo sistema. Tuo tikslu imtasi įvairių veiksmų: atliktas išsamus savanorių dabartinių poreikių tyrimas⁴; surengtas praktinis seminaras su didele ekspertų ir praktikų grupe, kad būtų apsvarstyti įvairūs metodiniai procesai, kuriuos taikant būtų galima kasmet ir pasitelkiant bandomosios veiklos vertinimą analizuoti poreikius. Taikant šią sistemą bus galima kasmet įvertinti poreikius, dėl kurių vykdomi iniciatyvos veiksmai. Poreikių vertinimo metodika panaši į metodiką, taikomą humanitarinės pagalbos veiksams, atsižvelgiant į ES pagalbos savanorių specifiką ir iš anksto atmetant teritorijas, kuriose vyksta ginkluoti konfliktai ir kur ES pagalbos savanoriai neturėtų būti dislokuoti. Tai suteikia galimybę taikyti iniciatyvai pritaikytą metodą ir kartu užtikrinti optimalų nuoseklumą su ES humanitarinės pagalbos visame pasaulyje sprendimais ir juos papildyti.

III. TEISĖS AKTŲ PRIĖMIMAS

Svarbiausias laimėjimas 2014 m. buvo tai, kad priimti visi teisės aktai, kurie sudaro ES pagalbos savanorių iniciatyvos teisinį pagrindą ir kuriais nustatytos jos įgyvendinimo taisyklės ir sukurti reikiami standartai.

2014 m. balandžio 3 d. priimtas reglamentas, kuriuo įsteigiama ES pagalbos savanorių iniciatyva; jame nustatytos bendro ES savanorių įnašo, kuriuo siekiama paremti ir papildyti humanitarinę pagalbą trečiosiose šalyse, sąlygos. Programa iki 2020 m. bus suteiktos galimybės 18 000 asmenų savanoriškai dalyvauti humanitarinėse operacijose visame pasaulyje, be kita ko, tapti ES pagalbos savanoriais, internetiniais savanoriais ir vietos savanoriais, kuriems bus padedama sustiprinti gebėjimus. ES pagalbos savanorių iniciatyvoje gali dalyvauti asmenys, turintys įvairiausios profesinės patirties – nuo jaunuolių iki pripažintų humanitarinės srities ekspertų – ir galintys padėti patenkinti pažeidžiamiausių asmenų humanitarinius poreikius. ES užtikrins, kad dalyviai būtų nusiųsti ten, kur labiausiai reikia jų turimų įgūdžių, ir kad jie padėtų sustiprinti vietos pajėgumus ir vietos savanorišką veiklą.

2014 m. pabaigoje priimti ir įsigaliojo deleguotasis aktas⁵ ir įgyvendinimo aktas⁶. Kaip numatyta reglamente, šiuose aktuose nustatyti aukšti standartai ir procedūros, susijusios su siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų sertifikavimu ir savanorių atranka, mokymu ir dislokavimu.

2014 m. birželio 16 d. Komisija priėmė pirmąją metinę ES pagalbos savanorių iniciatyvos darbo programą⁷. Iniciatyvai įgyvendinti 2014 m. skirtas 12 148 000 EUR biudžetas siekiant

⁴ http://ec.europa.eu/echo/files/euaidvolunteers/EUAV_Study_Needs_Assessment_en.pdf

⁵ 2014 m. spalio 24 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1398/2014, kuriuo nustatomi savanorių kandidatų ir ES pagalbos savanorių standartai (OL L 373, 2014 12 31, p. 8).

⁶ 2014 m. lapkričio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 1244/2014, kuriuo nustatomos 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 375/2014, kuriuo įsteigiamas Europos savanoriškos humanitarinės pagalbos korpusas (ES pagalbos savanorių iniciatyva), įgyvendinimo taisyklės (OL L 334, 2014 11 21, p. 52).

⁷ 2014 m. birželio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas C(2014) 3872 dėl ES pagalbos savanorių iniciatyvos 2014 m. darbo programos priėmimo ir šios iniciatyvos įgyvendinimo finansavimo.

suteikti techninę pagalbą potencialioms siunčiančiosioms organizacijoms, kad jos pasirengtų sertifikavimui; siekiant stiprinti trečiųjų šalių potencialių priimančiųjų organizacijų, kurios galėtų norėti dalyvauti iniciatyvoje, pajėgumus; siekiant pradėti siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų sertifikavimo procesą; siekiant sukurti techninę visų susijusių paramos priemonių aplinką, sudaryti draudimo sutartį, kuria būtų užtikrintas draudimas 2015–2020 m.

IV. UŽDUOČIŲ DELEGAVIMAS EACEA

Kaip numatyta Reglamente (ES) Nr. 375/2014, ES pagalbos savanorių iniciatyvą patikėta įgyvendinti Komisijai, o ji tam tikras užduotis delegavo Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai (EACEA). EACEA yra vykdomoji įstaiga, atsakinga už ES programų techninių aspektų įgyvendinimą – kvietimų teikti paraiškas ir konkursų skelbimą, po jų sudarytų sutarčių valdymą ir atitinkamų biudžeto asignavimų įgyvendinimą⁸. Tuo tikslu rengiamos Komisijos įgyvendinimo sprendimais priimanamos metinės darbo programos, kuriose nustatomi kiekvienų metų prioritetai ir veiksmai ir kurios yra EACEA vykdomų kvietimų teikti paraiškas ir skelbiamų konkursų pagrindas. Kalbant apie operatyvinį valdymą, Komisija, remdamasi savo Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos (ECHO) generaliniu direktoratu, išlieka tiesiogiai atsakinga už ES pagalbos savanorių iniciatyvos tinklo sukūrimą, per 2015 m. sukurtiną centrinę internetinę platformą ir komunikaciją. ECHO GD ir EACEA sąveikos sąlygos ir tvarka grindžiamos jų susitarimo memorandumais.

V. 2014 M. ATLIKTI VEIKSMAI

2014 m. gruodžio 31 d. paskelbtas atviras konkursas dėl draudimo, kuriuo siekta užtikrinti, kad ES pagalbos savanorių iniciatyvoje dalyvaujantys savanoriai turėtų specialiai jiems sukurtą visapusišką draudimą, kuris galiotų visą jų dislokavimo laiką (2014 m. metinės darbo programos 3 veiksmas).

Atlikti visi reikiami veiksmai siekiant užtikrinti, kad 2015 m. pradžioje būtų galima paskelbti kvietimą teikti paraiškas dėl techninės pagalbos siunčiančiosioms organizacijoms ir priimančiųjų organizacijų humanitarinės pagalbos pajėgumų stiprinimo (1 veiksmas) ir kvietimą teikti paraiškas dėl siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų, norinčių dalyvauti ES pagalbos savanorių iniciatyvoje, sertifikavimo (2 veiksmas)⁹.

ES pagalbos savanorių iniciatyva suteikiama papildoma galimybė pabrėžti savanoriškos veiklos vertę ir poveikį ir praktiškai parodyti ES solidarumą su nelaimės ištiktomis šalimis. Tinklų kūrimo ir komunikacijos paramos priemonėmis (4 veiksmas) siekiama didinti informuotumą, skatinti dalyvavimą, kurti naujas dalyvavimo galimybes ir remti dalyvių bendradarbiavimą. 2014 m. Komisijos tarnybos ir EACEA taip pat pasiruošė 2015 m.

⁸ 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimas C(2013) 9189, kuriuo Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomajai įstaigai suteikiami įgaliojimai atlikti užduotis, susijusias su Sąjungos švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros programų, visų pirma Sąjungos bendrajame biudžete įrašytų asignavimų ir EPF skirtų lėšų, įgyvendinimu (su pakeitimais, padarytais 2015 m. vasario 12 d. Komisijos sprendimu C(2015) 658).

⁹ http://eacea.ec.europa.eu/eu-aid-volunteers_en

surengtai informacijos teikimo ir tinklų kūrimo dienai. Šiuo viešu renginiu siekta paaiškinti būsimiems partneriams (įgyvendinančiosioms organizacijoms) ES pagalbos savanorių iniciatyvos teikiamas galimybes ir pradėti pirmuosius iniciatyvos veiksmus (paskelbti kvietimą teikti paraiškas dėl techninės pagalbos ir pajėgumų stiprinimo ir kvietimą teikti paraiškas dėl siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų sertifikavimo).

ECHO GD svetainės puslapyje, skirtame ES pagalbos savanoriams¹⁰, bus toliau skelbiama informacija apie iniciatyvą ir komunikacijos priemones, kaip antai savanorių tinklaraščius, straipsnius ir vaizdo įrašus. Iniciatyvai skirtoje platformoje bus teikiama papildomos informacijos savanoriams ir dalyvaujančiosioms organizacijoms, tai bus savanorių kuravimui ir internetinei savanoriškai veiklai skirta vieta, kuri taip pat leis užmegzti ryšius tarp savanorių ir organizacijų. 2015 m., be kita ko, numatyti tokie konkretūs veiksmai kaip konferencija, kuri padėtų per bandomąjį etapą sukauptą patirtį įtraukti į būsimus iniciatyvos etapus, platformos plėtotė ir atidarymo renginys.

Šių pagal metinės darbo programos veiksmus vykdomų veiksmų rezultatai bus pateikti kitoje metinėje ataskaitoje.

VI. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

2014-ieji Europos pagalbos savanorių iniciatyvai buvo labai svarbūs, nes priimtas teisinis pagrindas ir imtasi administracinių ir organizacinių veiksmų, kuriais sukurtas tvirtas pagrindas ir palankios sąlygos iniciatyvai sukurti ir plėtoti. 2014-ieji daugiausia buvo teisėkūros ir parengiamųjų priemonių metai, nes reikėjo priimti įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus. 2014-ieji taip pat buvo paskutiniai metai, kai vykdyta bandomoji veikla, per kurią įgyta svarbiausia patirtis jau įtraukta į bendrus teisės aktuose įtvirtintus veiksmus.

ES pagalbos savanorių iniciatyva turėtų pasiekti savo daugiamečius tikslus. Visi toliau nurodyti veiksmai parengti taip, kad juos būtų galima pradėti 2015 m., kai tik bus priimti pirmiau paminėti teisės aktai: siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų, norinčių dalyvauti ES pagalbos savanorių iniciatyvoje, sertifikavimas; priimančiųjų organizacijų pajėgumų stiprinimas ir techninė pagalba siunčiančiosioms organizacijoms; visapusiško savanorių draudimo sistema; visiems savanoriams prieš dislokavimą skirtas mokymas; sertifikuotų organizacijų vykdomas savanorių dislokavimas. Pirmieji pasiūlymai savanoriams bus paskelbti iki 2016 m. pradžios.

Komisija toliau propaguos ES pagalbos savanorių iniciatyvą ir investuos į veiksmingas komunikacijos priemones, kad didintų informuotumą ir kauptų įgytą patirtį. Ketinama vykdyti įvairius veiksmus, be kita ko, surengti konferenciją, per kurią savanorių, dalyvavusių paskutiniame bandomųjų projektų etape, grįžimu bus pažymėtas parengiamųjų veiksmų

¹⁰ http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en

užbaigimas, ir kuo labiau išreklamuotiną renginį, kuriuo bus pradėtas savanorių dislokavimo etapas.

Daugiau informacijos apie ES pagalbos savanorių iniciatyvą pateikta svetainėje

http://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en.